

بانکهای ایرانی قدمهایی را به سوی نظم مالی جهانی برداشته اند

تصمیم دو بانک بزرگ ایرانی برای معامله نکردن با موسسات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی باعث جر و بحث شدیدی شده و منتقدین آنها مقامات را به سازش با جامعه بین المللی و خود تحریمی متهم نموده اند. در واقع این حرکت قدم ضروری و شجاعانه ای است که با قاطعیت و برای جذب شدن دوباره ایران به نظام مالی بین المللی برداشته شده و باید مورد تحسین قرار گیرد. این کار برای اقتصاد هم خوب است. اما افرادی که منافع آنها باعث شده تا با هر گونه تغییری در نظام در هم ریخته مالی ایران مخالفت کنند موفقیت اقتصادی ایران را به خطر انداخته اند.

مخالفت دو بانک بزرگ ایران با معامله با سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بسیار در ایران بحث انگیز بوده. بانک ملی و بانک سپه با انجام معاملات با موسسات وابسته به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منجمله کمپانی بزرگ ساخت و ساز خاتم الانبیا مخالفت کردند تا بدینوسیله مقررات بین المللی در مورد پولشویی و حمایت مالی از تروریسم را که توسط گروه کاری اقدام مالی (اف ای تی اف) تدوین شده به اجرا درآورند.

اف ای تی اف چیست؟

گروه کاری اقدام مالی (اف ای تی اف) گروهی میان دولتی است که در سال ۱۹۸۹ برای مبارزه با پولشویی و حمایت مالی از تروریسم و تهدیدات دیگری که متوجه نظام مالی بین المللی بود تشکیل شد. اف ای تی اف استانداردهای بین المللی را از طریق سفارشات خود تعیین نموده و جز ذاتی از نظام مالی بین المللی به شمار می رود. ایران دومین کشوری بود (بعد از کره شمالی) که به دلیل نداشتن ابزار و یا اراده لازم برای مبارزه با پولشویی و حمایت مالی از تروریسم توسط اف ای تی اف در فهرست سیاه قرار گرفت. یعنی اف ای تی اف به بانکهای بین المللی هشدار داد که نباید با ایران معامله کنند. اخیراً دولت با اف ای تی اف قراردادی منعقد نمود تا بانکهایش در لیست سفید قرار گیرند و حاضر شد تا بیشتر استانداردهای آن را رعایت کند.

مقامات ایرانی و این دو بانک باید به دلیل قاطعیتشان در برداشتن این گامها برای جذب دوباره ایران به نظام مالی بین المللی مورد تقدیر قرار گیرند. اتهاماتی چون خود تحریمی که برخی از مطبوعات تندرو به آنها وارد آورده اند حاکی از احساساتی بودن آنها است و مضحک می باشد. دلیل اصلی اکراه جامعه مالی بین المللی از برقراری دوباره رابطه با بانکهای ایرانی بعد از امضای برجام غیر شفاف بودن محیط کسب و کار در ایران و ریسک نقض شدن تحریمهای باقی مانده می باشد. بانکهای بین المللی از موسساتی چون اف ای تی اف انتظار دارند که آنها را از علائم ریسکهای مختلف آگاه

نمایند. واقعیت این است که ایران یکی از دو کشوری در جهان است که توسط اف ای تی اف در فهرست سیاه قرار گرفته و این علامت بسیار مهمی است. بانک ملی و بانک سپه در راس گروهی قرار دارند که دارد تلاش می کند تا وجهه بین المللی بانکهای ایرانی را دوباره به اثبات برساند و از این طریق به اقتصاد ایران نیز کمک کند. وزیر اقتصاد علی طیب نیا به درستی اظهار داشت که مهمترین نوع خود تحریمی بانکهای ایرانی دنبال نمودن راهی است که باعث قرار گرفتن آنها در فهرست سیاه می شود.

زهر آگین بودن بحثهای صورت گرفته در مورد رعایت مقررات اف ای تی اف نشان داد که دولت روحانی برای اجرای اصلاحات با چالشی بزرگ مواجه شده. ادامه روند جذب شدن دوباره در اقتصاد بین المللی مستلزم آن است که چارچوب مقررات و قوانینی که باید رعایت شوند در نظر گرفته شود. هیچکدام از این مقررات و قوانین با توجه به حق حاکمیت جمهوری اسلامی تدوین نشده اند. این قوانین برای حفظ سلامت نظام مالی و تجاری بین المللی تدوین شده اند.

یکی از اعتراضات مهم صورت گرفته به اف ای تی اف این است که جامعه بین المللی به حزب الله به عنوان گروهی تروریستی می نگردد. اما افراد قدرتمندی هستند که منافع آنها ایجاب می کند که از شفاف سازی وضعیت بانکهای ایرانی جلوگیری کنند. افراد و سازمانهایی که بیش از دیگران از مبادلات غیر مشروع و پولشویی بهره مند شده اند بیشتر از شفافتر شدن وضعیت ضرر خواهند کرد. هیچ دلیل عقلانی و اقتصادی برای جلوگیری از مبارزه با فساد در نظام مالی از طریق شفاف سازی و اجرای مقررات بهتر وجود ندارد چرا که از این راه می توان از به هدر رفتن منابع جلوگیری نمود و روند انتقال وجوه لازم برای انجام کارهای مختلف را نیز تسهیل نمود. در دراز مدت وضعیت اقتصاد ایران به توانایی آن به مقابله با رانت خواری بستگی دارد.

یکی از علائم مثبت این است که بانک مرکزی ایران اقدامات سازنده ای را برای تقویت نظام مالی انجام داده. بانک مرکزی ایران اقتصاد را یک قدم به یکسان نمودن نرخهای دو گانه تبادل ارز نزدیکتر نمود. بانک مرکزی ایران مقرر نمود که بانکها می توانند با استفاده از ارزهای خارجی و به نرخ بازار آزاد اعتبار نامه صادر کنند (نمودار دوم را ببینید). این بعد از عوض شدن مقررات در ماه ژوئیه بود که بانکها را قادر ساخت که در بازار آزاد موازی تجارت کنند. بانک مرکزی ایران همچنین اعلام نمود که از ماه آینده برنامه اش تشکیل یک نظام سنجش بر اساس ریسکهایی می باشد که بانکهای داخلی تقبل می کنند. بانکها بر اساس میزان ریسکی که متقبل می شوند طبقه بندی خواهند شد و این اقدامات بر اساس سنجش وضعیت مالی آنها و مشورت میان بانکها و دولت و افرادی که وضعیت بانکها را می سنجند صورت خواهد گرفت.

در این ماه اجرای قرارداد نفتی ایران دوباره با تاخیر مواجه شد. در نتیجه شرکت ملی نفت ایران هشدار داد که ایران دارد برای استفاده از مزایای این قرارداد فرصت را از دست می دهد. دو سال است که تنظیم چارچوب این قرارداد به دلیل مجادلات حقوقی با تاخیر مواجه شده و این مسئله مانع از تولید در میادین مشترک ایران شده. در نتیجه در زیر ساختهای فرسوده ایران که بسیار به سرمایه گذاری خارجی نیاز دارند سرمایه گذاری صورت نگرفته. گزارشهای دریافتی حاکی از آن است که بخشهای عظیمی از میادین نفتی ایران فرسوده شده اند و بدون سرمایه گذاری بیشتر در سالهای آینده تا ۳۰۰ هزار بشکه در روز از تولیدات آنها کاسته خواهد شد. شرکت ملی نفت ایران اعلام نموده که

جدیدترین برنامه اش پرده برداری از قرارداد جدید نفتی ایران در یک کنفرانس سه روزه در تهران در ژانویه ۲۰۱۷ می باشد.

در خاتمه به گفته وزارت بهداشت سی درصد از مردم ایران یا گرسنه اند یا به نان شب محتاجند. در سخنرانی خود در کنفرانس مسائل جوانان که در تهران برگزار شد معاون وزیر تصویر اسفبار از نابرابری اجتماعی و فقر در ایران ترسیم نمود. وی ادعا نمود که هفتصد هزار نفر در سال به دلیل هزینه سنگین درمان ورشکسته می شوند و بیست و پنج درصد از جمعیت شهری در حلبی آبادها زندگی می کنند. این هشدار صریح در مورد هزینه واقعی این پا و آن پا کردن در اجرای اصلاحات اقتصادی می باشد.

